

Ontwikkelgesprek HKU-bacheloropleidingen Theater en Docent Theater 21 januari 2022

Deelnemers

Vanuit het visitatiepanel namen deel aan het gesprek:

- De voorzitter van de visitatiecommissie
- Een van de extern deskundigen van de visitatiecommissie

Vanuit de opleiding namen deel aan het gesprek:

- *School*-directeur HKU Theater
- Studieleider Writing for Performance
- Docent en alumnus Theatre & Education
- Docent en onderwijskundige HKU Theater
- Medewerker afdeling kwaliteitszorg (verslag)

Inleiding

In juni 2021 zijn de opleidingen Theater en Docent Theater van HKU gevisiteerd door een onafhankelijke commissie van extern deskundigen in het kader van behoud van de accreditatie bij de Nederlands Vlaamse Accreditatie Organisatie NVAO. De visitatie is bedoeld om de kwaliteit van de opleiding te beoordelen aan de hand van 11 standaarden en daarover een advies te geven aan NVAO.

De commissie heeft een goed beeld van onze opleidingen kunnen krijgen door het bestuderen van het door HKU Theater geschreven zelfevaluatie rapport, het studentenhoofdstuk en diverse bijlagen. Het bijwonen van het afstuderen in juni 2021 en de gesprekken met studenten, docenten, vertegenwoordigers uit het werkveld, het opleidingsmanagement en de examencommissie, maakten de papieren werkelijkheid levend.

In het adviesrapport aan de NVAO krijgt de opleiding van de commissie veel complimenten over de koers die zij volgt, over haar ambities en de geformuleerde ontwikkelagenda. De opleiding voldoet aan alle standaarden en het eindoordeel was derhalve positief. In de aanbevelingen geeft de commissie nadere waardevolle tips die ons helpen de agenda verder uit te werken.

Op 21 januari 2022 heeft de opleiding met twee leden van de commissie een ontwikkelgesprek gevoerd. In het ontwikkelgesprek wilde de opleiding graag doorpraten over ontwikkelingen in het werkveld, het toekomstbeeld van Theater, en de verduurzaming van de ingezette beweging.

Algemene conclusies uit het ontwikkelgesprek

De theaterwerkvelden (voor theaterwerkers: spelers, makers, ontwerpers, docenten) zijn steeds vaker onderwerp van 'ontschotting'. Niet alleen in debatten op het Theaterfestival. In de praktijk zien we grenzen tussen genres vervagen. Disciplines door elkaar lopen. We zien sectoren mixen. Traditionele hiërarchieën worden vervangen door nieuwe gemeenschappelijkheid. Toneelscholen werken steeds meer samen vanuit de *mindset* dat we lichten opleiden in plaats van 'klasjes'. Studenten en alumni zoeken in de community Ensemble Nieuwe Theaterwerkers (ENT) naar een manier om samen te scholen en te delen in de behoefte aan ruimtes, faciliteiten, geld en professioneel netwerk. Door corona is het besef gegroeid dat 'we' elkaar nodig hebben. Tijdens de laatste Staat van het Theater stelde directeur van Theater Rotterdam Alida Dors: "*Het is tijd om te*

bewegen. Dat zal soms wringen en pijn doen."¹ Voor een deel is de sector in beweging. Voor het overige deel nog niet. Het is een discours dat nog niet 'af' is, dat zich nog aan het vormen is. Wij zijn nog met z'n allen aan het zoeken.

HKU Theater heeft sinds 2019 een beweging ingezet naar meer samenwerking tussen de studierichtingen, interdisciplinariteit in de werkprocessen en gemeenschappelijke onderwijsprogramma's voor acteurs, schrijvers, theatervormgevers, theaterdocenten en interactive-performance-designers. Daarmee loopt ze synchroon met de bovenstaande 'beweging'. Als voorbeeld daarvan geldt *De Rivier*, een gemeenschappelijk onderwijsprogramma dat als driejarige leerlijn aangeboden wordt. In de samenwerking ontmoeten de verschillende perspectieven, werkwijzen en disciplines elkaar. In de coöperatieve modus ontstaan nieuwe verhalen, manieren van werken en theatervormen. Het ontwikkelgesprek zoomde in op de vraag: 'wat is er nodig om deze beweging op een goede manier in te bedden in curricula, werkwijzen van docenten en de opleidingscultuur?' en 'welke maatschappelijke processen beïnvloeden didactisch-pedagogische en artistieke processen?'. Het gesprek werd in een zoekende vorm gevoerd, recht doend aan de zoekende beweging van het huidige tijdsgewricht.

Als algemene conclusie hebben we opgehaald dat een transitieproces gepaard gaat met heftige emoties. De vraag is steeds: hoe gaan we daar dan mee om? In de samenleving zien we een verscherpt debat over systemische discriminatie en ongelijke machtsverhoudingen. Onderwerpen die ook in de kleinere gemeenschap van de *school* concreet besproken worden. Er wordt van ons als onderwijsinstelling en kunstvakprofessionals verwacht dat we niet vanzelfsprekend de pedagogische norm bepalen. Studenten verwachten van ons een continue dialoog, waarin hun feedback niet als een 'moetje' wordt behandeld, maar als dringende adviesrichting. Studenten vragen steeds vaker om een verandering in canon, docententeam, aanspreekvormen, werkwijzen, curricula. Onvoorwaardelijk en onmiddellijk. De spagaat die ontstaat bij docenten en ondersteuning neemt daarmee ook toe. Want kunnen wij wel onvoorwaardelijk en onmiddellijk handelen? Gaat dat niet ten koste van een zorgvuldig opgebouwde kwaliteitszorgstructuur en lesprogramma? Een spagaat die minder pijnlijk kan zijn op het moment dat 'studenten meer stem krijgen', de uitwisseling op alle lagen en niveaus plaatsvindt, pedagogisch-didactische vertaalslagen worden gemaakt en raadgevers verbonden worden aan de *school*. HKU Theater is in een versneld proces van ontwikkeling, wat deze items betreft.

¹ <https://tf.nl/de-staat-van-het-theater-door-alida-dors/>